

Pridnost in lenoba.

§ 6. Delo bodi resno in vztrajno.

Delo je resna reč, ni igrača. Torej ni vse eno, ali ga resno opravljamo ali lenobno opuščamo. Posebno je vsakdo v vesti zavezan, da točno opravlja ona dela, ki mu jih nakladajo stanovske dolžnosti. Na to nas katekizem dvakrat opozarja, ker nas opominja, da moramo ob izpraševanju vesti premisliti, ali smo izpolnjevali dolžnosti svojega stanu, in nam nalaga, da moramo pri obujanju trdnega sklepa skleniti, da bomo n a t a n k o izpolnjevali v s e dolžnosti svojega stanu. To zahteva katekizem od vseh ljudi, ker si pač ne moremo misliti človeka, ki bi ne imel nobenih stanovskih dolžnosti.

V tem oziru se mnogo, mnogo greši v sedanjem času. Kdo bi se že ne bil prepričal, da je mnogo takih »delavcev«, ki k večjemu takrat bolj pridno delajo, ko jih vidi gospodar, mojster, nadzornik . . ., sicer pa le polagoma, malo, ali nič!

To je zelo napačno, brezvestno, grešno! In celo več grehov imajo na vesti tako zanikarni ljudje: l e n o b o, ki sem vam jo že tolikrat grajal; h i n a v š č i n o, ker delajo le na oko, postopajo pa, če jih nihče ne opazuje; g o l j u f i j o, ker so plačani za delo, ne pa za lenobno postopanje. Krivično ravnaajo tudi oni, ki prepozno prihajajo na delo, ali pa prezgodaj zopet odhajajo, ali le slabo in površno opravljajo svoje delo. Sicer bi še zelo zameril tak len delavec, ko bi mu kdo rekel, da je tat ali goljuf; v resnici je pa še slabši, zakaj goljufa in tatu je še mogoče tožiti in ga gosposka kaznuje, za lene delavce pa menda svetna postava še nima paragrafov.

Pa ne le telesno ali hlapčevsko delo je tako resnobna in vestna dolžnost, marveč tudi dušno; le-to še morda bolj, ker je imenitnejše. O dušni lenobi se le zato ne govori tolikrat in se ne obsoja tako ogorčeno, ker je bolj zakrita in se ne kaže vselej tako naravnost v javnosti. Kako brezvestno ravna n. pr. leni dijak, ki trati dragoceni čas in zapravlja težko

prisluženi denar svojih staršev ali oskrbnikov! Kako bodo mnogi vekomaj obžalovali svojo malomarnost, ker so zanemarjali svoje verske dolžnosti ter se niso resno trudili za lepoto svojega srca!

Posebno pa nasprotuje površnost in lahkomišljena lenoba naši vztrajnosti. In vendar je vztrajnost ali stanovitnost pri vsakem delu najimennitnejša zahteva: ne s prvim, marveč z zadnjim vbo-dom se dodela obleka; ne vsled prvega, marveč vsled zadnjega mahljaja pade drevo; slab potnik, ki opeša že sredi pota; malovreden dijak, ki omaga in obsedi v nižjih razredih itd.

Torej le začeti in nekaj časa pridno delati, to še ni nič posebnega; a vztrajno delati, — marljivo delati vse svoje življenje, do večera »prenašati vročino dneva«, to se pravi: izvrstno rešiti svojo nalogo!

Da se pa premnogi prehitro naveličajo svojega dela, ni vselej kriva lenoba, marveč tudi neka s t r a h o p e t n a b o j a z l j i v o s t, češ, da je delo pre-težko, da ga ne bodo zmagali, da ne bode imelo uspeha itd.

Temu nasproti priporočamo za tako potrebno vztrajnost dvojno sredstvo. Najprej naj bi skrbel vsak človek že v prvi mladosti, da polagoma spozna svoj pravi poklic in da se zanj prav priprav-lja, ker le ona dela, za katera ima kdo zmožnost in veselje, se morejo vztrajno opravljati s potrebno vnemo in natančnostjo. Ko bi pa bil kdo morda po neprevidnosti izgrešil svoj poklic in mu res ni mo-goče izpolnjevati stanovskih dolžnosti, naj hitro iz-premeni svojo službo in se loti take, za katero je zmožen. Kdor n. pr. nima ne pevskega glasu, ne po-sluha, naj se ne sili med pevce in glasbenike; kdor nima potrebne nadarjenosti, naj se ne ukvarja z viš-jim učenjem in modrovanjem ter naj v miru pusti učenjaške kroge itd.

Druga zahteva za vztrajno pridnost pa je k o - r e n i t a z n a č a j n o s t, ki se ne ustraši potreb-nega truda in navora. O, človek silno veliko pre-more, ako le resno hoče! Naj se torej vsakdo, ki premalo zaupa sam sebi, ozira na one junake seda-

njih in preteklih dni, ki so z vztrajno pridnostjo dosegli čudovito velike uspehe. Potlej pa naj se s sv. Avguštinom resno vpraša: »Ako so mogli le-oni in le-te, zakaj bi pa ne mogel ti?« A naj tudi res deluje po njegovem vzvišenem vzoru!

* * *

Koliko se doseže z vztrajnim delom, nam že vrlo lepo kaže med pogani slavni **Demosten**. Njegov prvi govor je bil tako slab in nedovršen, da se mu je vse smejalo. Pa spoznal je svoje napake in ni prej jenjal, dokler jih ni popolnoma odpravil. Toda stalo ga je neizmerno veliko truda!

Imel je jezikovo napako, da nekaterih besedi ni lepo izgovarjal, sape pa tako malo, da ni mogel daljšega stavka povedati brez odmora. Da bi odpravil to hibo, se vsak dan vadi v deklamovanju; kamenčkov si dene v usta in gorpadol gredé glasno deklamuje. Celo h morju hodi in na bregu — ob času najhujših viharjev — obrnjen proti bobnečim in šumečim valovom glasno poizkuša svoje govore, da bi se privadil vrvenja in šumenja nemirne množice. — Imel je tudi še to slabo navado, da je med govorom eno ramo višje držal, kar je bilo zelo nepriklupno in bi ga bilo utegnilo pripraviti ob ves uspeh. Da bi odpravil tudi to napako, si dá pri ozkem odru, kjer se je pripravljaj za govore, tikoma nad ramo narediti zbadasto železo, da bi ga takoj zbodlo, ko bi se v govorniški navdušenosti izpozabil in po stari navadi previsoko vzdignil ramo.

Zgodovina nam spričuje, kako obilno so mu bile poplačane take trudapolne vaje. In ko so ga vprašali, s kakšnim sredstvom je tako zelo napredoval v govorništvu, je odgovoril: »**P o r a b i l s e m v e č o l j a n e g o v i n a .**« Hotel je s tem reči, da ne s kratkočasnim in razkošnim življenjem, marveč le z vztrajnim delom, ki se nadaljuje še pri luči v ponočnih urah, se da doseči kaj izvrstnega.

Sv. Izidor, škof in cerkveni učenik, je dosegel svoje visoko dostojanstvo — le z izredno marljivostjo. V začetku se mu je učenje tako ustavljalo,

da je že obupaval nad uspehom in popustil šolo. Nekega dne pa pride k staremu vodnjaku in ogleduje, kako je vrv že globoko razorala in razglodala staro vreteno, kamen pa, na katerega je voda kapala, je bil že globoko izvotljen. Dečku se to kaj čudno zdi ter vpraša ženo, ki je tedaj prišla po vode, kako se je moglo to zgoditi. Žena ga pouči: »Vrv je napravila v lesenem vretenu tako globoke brazde, ker se že dolgo vrsto let na njem navija in razvija; votlino v kamen pa je napravila voda, ki kaplja nanj, odkar zajemajo iz tega vodnjaka.« Ubežni učenček se zamisli ter reče sam pri sebi: »Ako je mogla mehka vrv v teku dolgih let napraviti tako globoke zareze v vretenu in če je voda le s kapanjem mogla izvotliti trdi kamen, zakaj bi si pa moja glava ne mogla pridobiti potrebne učenosti, ako se resno poprimem učenja.« Vrnil se je nemudoma in napredoval je vrlo dobro z vztrajno pridnostjo.

Pastirja.

začetku poletja je bilo. Gorki dnevi so zasijali in so prinesli ljudem novega dela na polju, deci pa novega veselja in zabave. Le poglej po vaseh, kakšno življenje povsod! Komaj se zjutraj zdani, se že oglasio pastirji, ki gonijo živino na pašo. Proti poldnevu jo priženejo domov, a popoldne zopet na pašo, da se vračajo šele zvečer. Hej, kako življenje je to! Radost se bere pastirjem z lic, ko gredo zjutraj molče iz vasi, veseli so zvečer, ko se vračajo domov.

Rakarjev Tonček in Strgarjev Matevžek sta bila tudi pastirja. Oba sta bila istih let, učenjaka drugega razreda. Hodila sta v šolo samo dopoldne, kot navadno po kmetih. Popoldne sta bila prosta, imela sta torej čas, da sta pasla vsak svojo kravico. Ne Strgarjevi, ne Rakarjevi niso bili premožni. Imeli so pri obeh hišah samo kravico.